

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2016

kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o centrální evidenci účtů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o informačních systémech veřejné správy

Čl. I

V § 3 zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 70/2006 Sb., zákona č. 81/2006 Sb. a zákona č. 18/2012 Sb., se na konci odstavce 3 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno l) které zní:

„l) Českou národní bankou.“

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o bankách

Čl. II

V § 38 odst. 2 větě poslední zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění zákona č. 156/1994 Sb., zákona č. 61/1996 Sb., zákona č. 70/2006 Sb., zákona č. 254/2008 Sb. a zákona č. 135/2014 Sb., se slova „nebo při“ nahrazují slovem „, při“ a na konci textu věty se doplňují slova „nebo při plnění povinnosti předávat údaje podle zákona o centrální evidenci účtů“.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících

Čl. III

V § 25b odst. 2 větě třetí zákona č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 254/2008 Sb., zákona č. 285/2009 Sb. a zákona č. 135/2014 Sb., se slova „nebo při“ nahrazují slovem „, při“ a na konci textu věty se doplňují slova „nebo při plnění povinnosti předávat údaje podle zákona o centrální evidenci účtů“.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona o svobodném přístupu k informacím

Čl. IV

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění zákona č. 101/2000 Sb., zákona č. 159/2000 Sb., zákona č. 39/2001 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 61/2006 Sb., zákona č. 110/2007 Sb., zákona č. 32/2008 Sb., zákona č. 254/2008 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 123/2010 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 181/2014 Sb. a zákona č. 222/2015 Sb., se mění takto:

1. V § 2 odst. 3 se za slova „na poskytování“ vkládají slova „informací o údajích vedených v centrální evidenci účtů a v navazujících evidencích“.
2. V § 11 odst. 4 se na konci textu písmene f) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno g), které zní:
„g) činnosti České národní banky v souvislosti s vedením centrální evidence účtů.“

ČÁST PÁTÁ

Změna trestního řádu

Čl. V

V § 8 odst. 2 větě první zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění zákona č. 265/2001 Sb. a zákona č. 41/2009 Sb. se za slovo „čin,“ vkládají slova „ke zjištění poměrů obviněného“ a slova „k posouzení poměrů obviněného anebo“ se zrušují.“

ČÁST ŠESTÁ

Změna zákona o ochraně osobních údajů

Čl. VI

V § 3 odst. 6 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 439/2004 Sb., se v písmenu g) slovo „nebo“ zrušuje, v písmenu h) se tečka nahrazuje slovem „, nebo“ a doplňuje se písmeno i), které včetně poznámky pod čarou č. 33 zní:

- „i) činností spojených s vedením centrální evidence účtů³³⁾.

³³⁾ Zákon č. ../2016 Sb., o centrální evidenci účtů.“

ČÁST SEDMÁ

ÚČINNOST

Čl. VII

Tento zákon nabývá účinnosti patnáctým dnem po jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva

I. OBECNÁ ČÁST

Předmětný návrh zákona navazuje na návrh zákona o centrální evidenci účtů změnou souvisejících zákonů, do kterých zasahuje jen v míře nezbytně nutné.

V ostatním, včetně závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace (RIA) a shrnutí této závěrečné zprávy lze odkázat na důvodovou zprávu k zákonu o centrální evidenci účtů a její přílohu (RIA).

II. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K části první - Změna zákona o informačních systémech veřejné správy:

Centrální evidence účtů obsahuje pouze přesně specifikované dílčí informace o účtech, které pro své klienty vedou úvěrové instituce, a slouží pouze jako nadstavbová databáze pro zvýšení efektivity činnosti orgánů státní moci, zejména však orgánů činných v trestním či daňovém řízení. Současně vede evidenci žádostí oprávněných orgánů státní moci o poskytnutí informací a evidenci obsahu poskytnutých informací. Je zřizována k účelu definovanému v § 1 návrhu zákona o centrální evidenci účtů, tedy jako jeden z prostředků sloužících k odhalování trestné činnosti a stíhání pachatelů trestných činů, zajištění významných hospodářských a finančních zájmů a bezpečnosti České republiky nebo Evropské unie. Z uvedených důvodů je třeba na tento informační systém nahlížet podobně jako na systémy zřízené pro účely trestního řízení. Údaje v této evidenci jsou vedené v hodnotách a kvalitě, jak je od svých klientů či svojí vlastní činností při identifikaci klienta získaly a jak je dále uchovávají úvěrové instituce; nepodléhají tedy verifikaci vůči jiným informačním systémům veřejné správy.

Česká národní banka v souladu se zákonem o České národní bance, resp. sektorovými zákony v oblasti finančního trhu vede v rámci plnění svých úkolů¹ a k jejich zabezpečení též informační databáze, které obsahují informace související výlučně s plněním hlavního cíle činnosti ČNB (péče o cenovou stabilitu) a dalšími úkoly svěřenými ČNB zákonem (zejména péče o finanční stabilitu, bezpečné fungování finančního systému v České republice a dohled nad finančním trhem). Tyto informační systémy tedy slouží k plnění zákonných úkolů ČNB, které má vykonávat nezávisle na jiných orgánech atd. Bez těchto informačních systémů není jejich plnění možné.

Cílem zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů (dále jen „zákon o ISVS“), je vytvořit technické předpoklady pro lepší využití a sdílení informací uchovávaných v jednotlivých systémech. Základním znakem informačních systémů veřejné správy je tedy jejich vzájemná propojenost. Naproti tomu informační systémy ČNB jsou nezávislé a tento znak tedy nenaplnují. Aplikace zákona o ISVS na ČNB by navíc zjevně přinášela další problémy: ČNB ve svých informačních systémech pracuje z velké části s daty, která jsou určena výlučně k zajištění hlavních cílů činnosti ČNB (zejména v oblasti měnové politiky), což je ve zjevném rozporu s požadavkem zákona o ISVS na propojenost a sdílení dat s orgány veřejné správy. Zařazením informačních systémů ČNB mezi informační systémy veřejné správy, na které se vztahuje zákon o ISVS, by došlo ke zcela jasnému zásahu do nezávislosti ČNB zaručené Ústavou a zákonem. Ministerstvo vnitra by se tak dostalo do dozorčího postavení vůči informačním systémům ČNB, kterými je zabezpečovaná činnost ústřední banky (včetně chráněných,

¹ Zejména § 2 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů.

utajovaných a citlivých informací). ČNB by mohly být ukládány požadavky na tvorbu nebo strukturu informačních systémů. Ministerstvo vnitra by v této oblasti mělo sankční pravomoc nad ČNB. Zvláště problematická je i povinnost atestování informačních systémů ČNB externím subjektem, což by mohlo ohrozit uchovávané a zpracovávané informace, u nichž je zvláštní, zákonem daný, zájem na jejich utajení.

Vynětí informačních systémů z působnosti zákona o ISVS je dosud dovozováno výkladem. Pro zvýšení právní jistoty a v návaznosti na diskuzi při přípravě zákona o centrální evidenci účtů, se navrhuje tuto otázku vyřešit explicitně změnou zákona o informačních systémech veřejné správy. Navrhuje se proto v § 3 odst. 3 do seznamu informačních systémů veřejné správy, na které se předmětný zákon nevztahuje, doplnit obecně informační systémy České národní banky.

K části druhé - Změna zákona o bankách:

Navrhuje se v § 38, který upravuje problematiku bankovního tajemství, doplnit text, který pro plnění povinností banky vůči centrální evidenci účtů umožňuje prolomení této mlčenlivosti.

K části třetí - Změna zákona o spořitelních a úvěrních družstvech:

Navrhuje se v § 25b, který upravuje povinnost mlčenlivosti pro informace o členovi družstevní záložny a o jeho obchodech s družstevní záložnou, doplnit text, který pro plnění povinností družstevní záložny vůči centrální evidenci účtů umožňuje prolomení této mlčenlivosti.

K části čtvrté – Změna zákona o svobodném přístupu k informacím:

K bodu 1: Smyslem použité formulace je vyloučení z režimu zákona č. 106/1999 Sb. všech informací daného původu, ať již jimi disponuje pouze samotný správce CEÚ (tedy jednak údaje postoupené do CEÚ úvěrovými institucemi, ale i údaje obsažené v žádosti do CEÚ a v poskytnuté odpovědi CEÚ na takovou žádost), anebo jde o informace, které již má ve své dispozici žadatel oprávněný dle § 5 odst. 1 zákona o CEÚ. Má-li být dosaženo účelu navrhovaného zákona o CEÚ, je nutné, aby z působnosti zákona o svobodném přístupu k informacím bylo výslovně vyřazeno nejen poskytování předmětných informací jiným než kvalifikovaným (§ 6 odst. 1 zákona o CEÚ) žadatelům samotným správcem CEÚ, ale aby se zákon o svobodném přístupu k informacím nevztahoval ani na informace, které již z CEÚ získal oprávněný žadatel. Obecně je totiž podle zákona o svobodném přístupu k informacím povinen poskytnout informaci kterýkoli povinný subjekt, jenž má požadovanou informaci ve své dispozici (skutečnost, že se požadovaná informace vztahuje k působnosti povinného subjektu dle § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., se v praxi dovozuje ze samotného faktu, že povinný subjekt takovou informaci má).

Navazujícími evidencemi jsou evidence žádostí vedené žadateli podle § 6 odst. 3 zákona o CEÚ, oznámení datové schránky žadatele podle § 7 odst. 3 téhož zákona a údaje o obsahu žádosti a odpovědi, jak je vede Česká národní banka podle § 10 odst. 2 písm. c) zákona o CEÚ.

K bodu 2: Omezuje se poskytování informací o všech činnostech České národní banky v souvislosti s provozováním CEÚ, mimo speciální úpravy přímo obsažené v § 16 zákona o CEÚ, tedy zprávy o provozu a využití CEÚ.

K části páté – Změna trestního řádu:

Vyhledávání a odhalování trestné činnosti a stíhání pachatelů zahrnuje i vyhledávání peněžních prostředků na účtech, které by mohly být zajištěny v trestním řízení například jako výnos z trestné činnosti. Účelem navržené změny je napravit deficit současné právní úpravy

obsažené v trestním řádu, jež v přípravném řízení umožňuje provádět zjišťování údajů, které jsou předmětem bankovního tajemství, toliko k řádnému objasnění okolností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, nikoli ke zjišťování poměrů obviněného, jako je tomu nyní v řízení před soudem. Posílí se tak právní základ provádění finančních šetření a zejména možnosti zjišťování výnosů z trestné činnosti již v rámci přípravného řízení.

K části šesté – Změna zákona o ochraně osobních údajů:

Z účelu zákona o CEÚ, jak je vyjádřen v jeho textu a jak se pak dále rozvádí v důvodové zprávě, by mělo vyplývat i postavení této evidence vůči zákonu o ochraně osobních údajů. Pro nespornost a jednoznačnost se však navrhuje i doplnění zákona č. 101/2000 Sb. Jeho smyslem je vyloučit z režimu tohoto zákona osobní údaje zpracovávané i pro zajištění činností spojených s CEÚ. Má-li být dosaženo účelu navrhovaného zákona o CEÚ, je nutné, aby ve vztahu k CEÚ z působnosti zákona o ochraně osobních údajů byly v souladu s § 3 odst. 6 výslovně vyňaty požadavky obsažené v § 5 odst. 1, § 11 a § 12 (tj. např. povinnosti správce ohledně stanovení účelu a prostředků zpracování osobních údajů, povinnosti správce informovat subjekt údajů o rozsahu a účelu zpracování osobních údajů a přístup subjektu údajů k informacím o zpracování jeho osobních údajů). Podle § 12 zákona o ochraně osobních údajů obecně požádá-li subjekt údajů o informaci o zpracování svých osobních údajů, je mu správce povinen tuto informaci bez zbytečného odkladu předat. Tato povinnost správce se navrhovanou úpravou výslovně vylučuje.

K části sedmé – Účinnost:

Navrhuje se účinnost všech změn stanovit shodně a s minimální legisvakancí. Změny v části první až čtvrté a šesté souvisí již s budováním CEÚ, jejich účinnost je tedy zapotřebí dříve, než tento systém bude spuštěn do provozu a není tedy možné sladit účinnost shodně s hlavní částí zákona o CEÚ. V části páté – změna trestního řádu – je pak rovněž žádoucí rychlý nástup účinnosti, proto je navrhována pro celý „změnový“ zákon účinnost patnáctým dnem po vyhlášení.

V Praze dne 3. února 2016

Předseda vlády:

Mgr. Bohuslav Sobotka v. r.

1. místopředseda vlády pro ekonomiku a ministr financí:

Ing. Andrej Babiš v. r.